

## Utbildningsinspektion i Skolbyn, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

### Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Hudiksvalls kommun och besökt Skolbyn den 18–19 mars 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

### Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Skolbyn intervjuades rektorn, lärare, elever samt föräldrar. Inspektörerna besökte även verksamheten i förskoleklass samt lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

### Beskrivning av skolan

| Skolbyn       | Antal elever |
|---------------|--------------|
| Förskoleklass | 24           |
| Grundskola    | 159          |

*Källa: Uppgifter från Skolbyn i samband med inspektion år 2008*

Skolbyn är en nybyggd skola för barn och elever i förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6. Till rektorns ansvarsområde hör även fritidshemsverksamhet.

Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen beskrivs i separata rapporter avseende hela kommunens förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.

Personalen i skolan är indelade i två arbetslag. Totalt finns sju klasser, inklusive förskoleklassen, på skolan. Verksamheten leds av en rektor på 50 procent.

### Helhetsbedömning

Skolbyns resultat på de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik i årskurs 5 ligger över resultaten i kommunen i matematik och i nivå med kommunens resultat i svenska och engelska. Inspektörerna vill dock påpeka att skolan inte bör nöja sig med dessa resultat utan sträva efter att förbättra dem och detta bör tydliggöras i skolans kvalitetsredovisning. Skolan saknar dock en samlad bild av kunskapsresultaten i skolans samtliga ämnen i årskurs 5. Detta gör att skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning inte tar sin utgångspunkt i skolans samlade resultat, vilket är en förutsättning för att bedriva ett aktivt och kontinuerligt arbete för ökad måluppfyllelse.

Inspektionen visar att eleverna i skolan trivs och känner sig trygga. Detta bekräftas av de enkätundersökningar som görs. Dock bör skolan förbättra det systematiska värdegrundsarbetet så att det inte blir en slump huruvida eleverna utvecklar sin förmåga att uttrycka etiska ställningstaganden.

I läroplanen finns ett antal mål att sträva mot som anger inriktningen på undervisningen. Inspektionen visar att dessa inriktningsmål i vissa fall är synliga i klassrummen, i andra inte. Enligt inspektörernas bedömning genomförs utbildningen med god kvalitet. Ett av skolans utvecklingsområden torde dock vara att förbättra personalens kunskaper vad gäller kursplanernas mål att uppnå i skolans samtliga ämnen. Denna kunskap är en förutsättning för att kunna planera och genomföra undervisning som leder mot nationella mål och för att kunna klargöra dessa mål för elever och föräldrar. I intervjuer framkommer att eleverna inte känner till att det finns nationella mål i skolans samtliga ämnen. Detta kan, enligt inspektörernas bedömning, leda till att de har svårt att ta ansvar för sitt lärande.

Inspektionen visar att skolan har goda rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Den nytillträdde rektorn har inlett ett arbete med att kartlägga samtliga elevers behov av särskilt stöd och inspektionen visar också att de identifierade eleverna i behov av särskilt stöd får detta. Däremot upprättas inte åtgärdsprogram för alla elever, vilket har uppmärksammats av rektorn och skolan arbetar med att åtgärda detta.

I Skolbyn har samtliga lärare pedagogisk utbildning men inspektionen visar att det är vanligt att lärare undervisar i ämnen de inte har utbildning för, något som rektorn också har uppmärksammat. Inspektörerna vill därför påpeka vikten av att skolan på lång sikt verkar för att rekrytera lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

## **Brister som måste åtgärdas**

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever och 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med förordningen (2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen).
- Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp fattas inte i enlighet med förordningen (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3, 3 a och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

## **Områden som är i behov av förbättringsinsatser**

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- De individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Uppföljningen av elevernas individuella kunskapsresultat bör förbättras så att de omfattar alla ämnen.
- Innehållet i utvecklingssamtalen bör förbättras så att dessa omfattar alla ämnen.
- Lärarnas förtrogenhet med de nationella målen i skolans samtliga ämnen bör förbättras.
- Elevernas möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning och sitt eget lärande bör förbättras.
- Skolans värdegrundsarbete bör förbättras
- Undervisningen bör i högre grad anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.
- Skolan bör säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid i hem- och konsumentkunskap samt elevens val.
- Skolan bör förbättra sitt kvalitetsarbete.

## Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

### 1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

#### 1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

**Tabell. Nationella ämnesprov för årskurs 5. Tabellen anger andel elever (procent) som enligt skolans bedömning nått målen i ämnesproven i Skolbyn år 2006-2007. Dessutom anges andel elever som bedömts uppnått målen totalt i kommunen.**

| Tabell 1  | Skolbyn |      | Hudiksvalls kommun |      |
|-----------|---------|------|--------------------|------|
| Ämne      | 2006    | 2007 | 2006               | 2007 |
| Svenska   | 87      | 69   | 84                 | 70   |
| Engelska  | 87      | 69   | 80                 | 75   |
| Matematik | 97      | 83   | 80                 | 64   |

*Källa: Uppgifter från Skolbyn och Hudiksvalls kommun i samband med inspektion 2008*

#### Kommentar:

Inspektörerna har inte kunnat få någon samlad bild av elevernas kunskapsresultat baserat på skolans samtliga ämnen i Skolbyn. Se vidare avsnitt 3.3. Skolan genomför skolgemensamma prov och diagnoser i svenska och i viss mån i matematik. Även de nationella ämnesproven i årskurs 5 i matematik, svenska och engelska genomförs. I Skolbyn är resultaten på de nationella ämnesproven år 2007 i engelska lägre än kom-

munsnittet. I svenska är resultatet i Skolbyn likvärdigt med kommunsnittet. I matematik är skolans resultat för år 2007 bättre än kommunens. I samtliga ämnen har dock en försämring av skolans resultat skett från år 2006 till år 2007. I skolans kvalitetsredovisning beskrivs resultaten i matematik och engelska trots det som goda och enligt analysen beror detta på skolans satsning på elevernas läs- och skrivutveckling. Se vidare avsnitt 3.4.

## 1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

**Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       | X                   |              |                     |

### Motivering:

I Skolbyn följer lärarna upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling i framför allt svenska, engelska och matematik. Variationen mellan lärarna är stor när det gäller hur och i vilken omfattning de följer upp skolans alla ämnen utifrån läroplanens och kursplanernas mål. Vissa lärare konkretiserar de nationella målen i ett ämne och klargör dessa för såväl elever som föräldrar medan andra inte gör det. Utvecklingssamtal genomförs varje termin och på dessa redogörs för elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella målen i flertalet av skolans ämnen. De samhällsorienterande- och naturorienterande ämnena redovisas som en helhet. Vissa ämnen som slöjd, musik och språkval redovisas inte alls. Inspektörerna bedömer att området Uppföljning av kunskapsresultaten håller mindre god kvalitet vilket framför allt grundar sig på att nedanstående bör förbättras:

### Uppföljning av alla ämnen

Enligt läroplanen är det varje lärares ansvar att utifrån kursplanernas krav utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. I intervjuer framkommer att lärarna har olika system för att följa upp elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen. I de allra flesta fall följer läraren upp skolans ämnen systematiskt på elevnivå men i andra fall sker detta inte. Inspektörernas bedömning är att uppföljningen är alltför lärar-

roende. Inspektörerna bedömer att uppföljningen av elevernas individuella kunskapsresultat bör förbättras så att den omfattar alla ämnen.

### **Utvecklingssamtal**

Enligt grundskoleförordningen ska läraren fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Vid utvecklingssamtalet ska samtal föras om hur elevens kunskapsutveckling bäst kan stödjas. I Skolbyn får elever och vårdnadshavare tydlig information om kunskapsutvecklingen i vissa ämnen. För de ämnen som eleverna läser i Östra skolan får elever och föräldrar däremot ingen information om elevens kunskapsutveckling. Inspektörerna bedömer att innehållet i utvecklingssamtalen bör förbättras så att dessa omfattar alla ämnen.

### **Individuell utvecklingsplan**

I grundskoleförordningen ställs krav på att läraren vid utvecklingssamtalet, i en framtidsytande individuell utvecklingsplan, skriftligt ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå nationella mål och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets ”Allmänna råd för den individuella utvecklingsplanen”. Inspektörerna har tagit del av några exempel på individuella utvecklingsplaner och bedömer att elevernas individuella utvecklingsplaner bör utvecklas så att kort- och långsiktiga mål samt skolans insatser tydligare framgår med utgångspunkt i nationella mål. Vidare vill inspektörerna uppmärksamma skolan på att läroplanens mål att sträva mot anger inriktningen på skolans undervisning och inte kan läggas som ett ansvar på eleven att nå upp till.

## **1.3 Bedömning av kunskapsresultat**

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling,
- om lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna,

### **Bedömning av området Bedömning av kunskapsresultat:**

| <b>Ej godtagbar kvalitet</b> | <b>Mindre god kvalitet</b> | <b>God kvalitet</b> | <b>Mycket god kvalitet</b> |
|------------------------------|----------------------------|---------------------|----------------------------|
|                              | X                          |                     |                            |

### **Motivering:**

Inspektörerna bedömer att området Bedömning av kunskapsresultat är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på att inte alla lärare i Skolbyn har kunskap om de nationella målen. Inspektörerna bedömer dock att det finns lärare som med god kvalitet gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån kursplanernas och läroplanens mål och att detta arbete utgör en god grund för ett fortsatt arbete kring bedömning. Lärarna använder de

nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper. Inspektörerna bedömer att skolan har behov av förbättring inom nedanstående område:

#### **Utgångspunkt vid bedömning**

Enligt läroplanen ska varje lärare utvärdera varje elevs kunskapsutveckling utifrån kursplanernas krav. Som nämnts ovan är variationen stor bland lärarna i Skolbyn i vilken mån de följer upp elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen. Vid intervjuer framkommer att lärarna i Skolbyn i vissa fall är väl förtrogna med de nationella målen i kursplanerna för årskurs 5 och i andra fall inte alls känner till dem. Inspektörerna bedömer att lärarnas förtrogenhet med de nationella målen i skolans samtliga ämnen bör förbättras.

### **1.4 Genomförande av utbildningen**

**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

**Bedömning av området Genomförande av utbildningen:**

| <b>Ej godtagbar kvalitet</b> | <b>Mindre god kvalitet</b> | <b>God kvalitet</b> | <b>Mycket god kvalitet</b> |
|------------------------------|----------------------------|---------------------|----------------------------|
|                              |                            | X                   |                            |

#### **Motivering:**

Inspektörerna bedömer att området Genomförande av utbildningen är av god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på att undervisningen är saklig och allsidig och utrymme för olika kunskapsformer ges. Arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund för fortsatt skolgång. Eleverna i Skolbyn ges på olika sätt möjlighet att tränas i den

demokratiska processen. De elever som sitter i elevrådet uppger att de utgör en del av skolans demokratiska arbete och att de är delaktiga i skolans beslutsprocesser. Dock saknar eleverna möjlighet att medverka i framtagandet av likabehandlingsplan och kvalitetsredovisning. Se vidare avsnitten 2.1 och 3.4. Inom nedanstående områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls:

#### **Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet**

Enligt läroplanen ska undervisningen inriktas mot att eleverna successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning. I Skolbyn visar intervjuer och lektionsbesök att variationen i vilken omfattning detta sker är stor från lärare till lärare. I vissa fall är det lärarna som till största del bestämmer undervisningens innehåll och utformning utan att eleverna görs delaktiga. Eleverna kan exempelvis ha inflytande över i vilken ordning givna arbetsuppgifter ska utföras. I andra fall ges eleverna ett större ansvar över sitt eget lärande till exempel genom planering av arbetet. Den kommungemensamma enkätundersökningen riktad till elever i årskurs 5 visar visserligen att andelen elever som uppger sig känna till kunskapsmålen har ökat från året innan, men i intervjuer framkommer att eleverna inte känner till att det finns nationella mål i skolans samtliga ämnen. Detta kan, enligt inspektörernas bedömning, leda till att de har svårt att ta ansvar för sitt eget lärande. Inspektörerna bedömer att elevernas möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning och sitt eget lärande bör förbättras.

### **1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov**

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid upprättas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

**Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:**

| <b>Ej godtagbar kvalitet</b> | <b>Mindre god kvalitet</b> | <b>God kvalitet</b> | <b>Mycket god kvalitet</b> |
|------------------------------|----------------------------|---------------------|----------------------------|
|                              | X                          |                     |                            |

#### **Motivering:**

Inspektörerna bedömer att området Anpassning av verksamheten till elevernas behov är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på att även om skolan tidigt identifierar de elever som är i behov av särskilt stöd i framför allt svenska och matematik så upprättas inte alltid åtgärdsprogram för dessa elever. Den nytilträdde rektorn har gjort en kartläggning av samtliga elevers behov av särskilt stöd och även uppmärksammat personalen på att åtgärdsprogram alltid måste upprättas. Arbete med att upprätta dessa pågår. Enligt samstämmiga uppgifter får dock eleverna särskilt stöd när de har svårigheter i skol-

arbetet. Stödet ges oftast enskilt eller i grupp utanför klassens ram men stöd kan även ges i form av handledning till personalen. Inom nedanstående område bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls:

### **Individanpassad undervisning**

Läraren ska enligt läroplanen utgå från varje enskild elevs förutsättningar och behov samt organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I Skolbyn anpassas undervisningen i några fall genom att klasser organiseras i grupper på olika sätt, elever får en specifik placering i klassrummet för att ha större möjlighet att ta till sig undervisningen, materialet anpassas eller elever erbjuds hjälp av en speciallärare utanför klassrummet. Inspektörerna noterar att undervisningen i varierande grad är anpassad till alla elevers olika behov. I intervjuer framkommer att det varierar från lärare till lärare i vilken grad undervisningen individanpassas. Inspektörerna bedömer att undervisningen i högre grad bör anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.

### **Åtgärdsprogram**

Enligt grundskoleförordningen ska, efter att en elevs behov av särskilda stödåtgärder har utretts, ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Inspektörerna har tagit del av skolans åtgärdsprogram. De som upprättas uppfyller förordningens krav men inspektionen visar att skolan inte upprättar åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd. Detta måste åtgärdas.

## **2 NORMER OCH VÄRDEN**

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

### **2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro**

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

**Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       |                     | X            |                     |

**Motivering:**

Inspektörerna bedömer att området Normer och värden i studiemiljö och samvaro är av god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på att skolan bedriver ett systematiskt värdegrundsarbete, som dock behöver utvecklas till att omfatta skolans samtliga klasser. Samtliga intervjugrupper uppger att skolan utgör en trygg miljö. De kommungemensamma enkäterna från år 2006 och 2007 bekräftar denna uppgift. Skolan har ordningsregler som är väl kända av alla på skolan. Reglerna följs upp varje år i elevrådet. Inspektionen visar att även om skolan har en åtgärdsplan för arbetet i händelse av kränkande behandling så följs denna inte alltid. Föräldrar uppger att alltför lång tid kan gå innan de kontaktas av skolan angående dessa händelser. Detta har uppmärksammats av skolans nytillträdde rektor och föräldrar uppger att en förbättring har skett innevarande år. De lektioner inspektörerna besöker präglas av lugn och ro.

Inom nedanstående område bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls:

**Värdegrundsarbete**

Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk handling. Alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka trakasserier och förtryck av individer eller grupper. I Skolbyn arbetar enskilda lärare med att klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund. I vissa klasser får eleverna träna på att utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. I andra klasser arbetar eleverna endast sporadiskt med värdegrunden. Eftersom skolan inte har någon gemensam plattform för värdegrundsarbetet eller någon systematik för hur det ska utföras kan det leda till att elever ges olika möjligheter att utveckla ovanstående förmåga. Inspektörerna bedömer att skolans värdegrundsarbete bör förbättras.

**Likabehandling**

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska det finnas en likabehandlingsplan för varje verksamhet. Enligt en särskild förordning omfattar skyldigheten också att denna plan ska arbetas fram, följas upp och ses över under medverkan av elever. Skolbyns likabehandlingsplan, som inspektörerna tagit del av, innehåller en beskrivning av skolans samlade arbete mot våld, mobbning och kränkande behandling. Den bedöms dock inte uppfylla lagens krav på en likabehandlingsplan. Bland annat saknas en specifik redovisning av verksamhetens behov utifrån en aktuell kartläggning som utgångspunkt för vilka åtgärder som ska genomföras under det kommande året. Likaså måste eleverna ges möjlighet att medverka i framtagandet av planen. Vidare bör det tydligt framgå hur och av vem som dokumentation av händelser ska ske. Inspektörerna bedömer där-

för att likabehandlingsplanen inte uppfyller förordningens krav, vilket måste åtgärdas. Se även ”Skolverkets Allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2006:7).

### 3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

#### 3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

**Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       |                     | X            |                     |

#### Motivering:

Inspektionen visar att verksamheten inom följande områden genomförs i enlighet med författningarnas krav: omfattningen av verksamheten i förskoleklassen, information om valmöjligheter, tillgång till modersmålsundervisning, lokalers och utrustnings ändamålsenlighet samt huruvida undervisningen är kostnadsfri för eleverna. Inspektörerna bedömer att området Tillgång till utbildning sammantaget är av god kvalitet. Inom nedanstående område bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls:

#### Garanterad undervisningstid

I skollagen finns den minsta undervisningstid i timmar som eleverna i årskurs 1–9 ska erbjudas. Skolbyn har en timplan, som är i överensstämmelse med den garanterade undervisningstiden enligt skollagen, där varje ämnes tid anges för eleverna i

skolan. Inspektionen visar dock på oklarheter huruvida eleverna, med skolans organisatoriska lösning med koncentrationsläsning, totalt får det antal timmar som timplanen anger i ämnet hem- och konsumentkunskap samt i elevens val. Inspektörerna bedömer att rektorn bör säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid i dessa ämnen.

Enligt grundskoleförordningen är svenska som andraspråk är ett eget ämne med egen kursplan och ska ges i stället för svenska om eleven bedöms behöva sådan undervisning. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev. I Hudiksvalls kommun ligger dessa beslut på en centralt placerad rektor. Detta behandlas i den övergripande kommunrapporten. I Skolbyn sker undervisning i svenska som andraspråk en gång per vecka av en lärare med kompetens i ämnet. Övriga dagar får eleverna stöd i svenska av skolans speciallärare i stället för undervisning i svenska som andraspråk. Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk inte fullt ut anordnas i enlighet med förordningen. Detta måste skolan åtgärda.

### 3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

**Bedömning av området Personalens utveckling och kompetens:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       |                     | X            |                     |

#### Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Personalens utbildning och kompetensutveckling är av god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på att skolans personal har lärarutbildning och ges möjlighet till kompetensutveckling utifrån skolgemensamma och individuella behov. Rektorn har genomgått skolarutbildning men inte den statliga rektorsutbildningen och hon är ny i rektorsfunktionen i Skolbyn.

### 3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

**Bedömning av området Rektors ansvar:**

| Ej godtagbar kvalitet | Mindre god kvalitet | God kvalitet | Mycket god kvalitet |
|-----------------------|---------------------|--------------|---------------------|
|                       | X                   |              |                     |

#### Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Rektors ansvar är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på att skolan under tidigare och nuvarande rektor brister i sitt ansvar att följa upp skolans resultat och utvärdera dessa i förhållande till de nationella målen. Detta bör enligt inspektörernas bedömning tydliggöras i skolans kvalitetsredovisning. Se vidare 3.4.

Rektorn har vid inspektionstillfället varit anställd i skolan knappt tre månader. Inspektörernas iakttagelser, personalens och föräldrarnas synpunkter visar dock på att skolan har fått en pedagogisk ledare. Bland annat har rektorn som tidigare nämnts startat med att kartlägga hur behovet av särskilt stöd ser ut i skolan och detta arbete upplevs positivt av samtliga intervjugrupper. Men rektorn har också ansvar för att åtgärda de brister och utvecklingsområden som lyfts fram i denna rapport.

Inom följande områden bedömer inspektörerna att styrdokumentens mål och krav inte uppfylls:

#### Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Kursplanernas mål att uppnå anger den kunskapsnivå som alla elever minst ska uppnå efter det femte skolåret i samtliga ämnen. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för skolans resultat och för att dessa följs upp och utvärderas i relation till de nationella målen. Det är således nödvändigt att en samlad bild finns av elevernas resultat på skolnivå.

I skolans kvalitetsredovisning för år 2007 anges endast skolans resultat i de nationella ämnesproven i årskurs 5 som en kvalitetsindikator på kunskapsresultaten. I övriga ämnen görs ingen sammanställning av hur väl eleverna lyckas nå målen i årskurs 5. Som tidigare nämnts varierar kunskapen bland lärarna huruvida eleverna når de nationella målen i skolans samtliga ämnen. Detta gör att rektorn inte har en samlad bild av skolans och elevernas kunskapsresultat i skolans samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen i årskurs 5. Inspektörerna bedömer att skolan inte gör

någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5. Detta måste skolan åtgärda.

#### **Rektors beslutsfattande**

Enligt grundskoleförordningen får, om det finns särskilda skäl, särskilt stöd ges till en elev i en särskild undervisningsgrupp. I Hudiksvalls kommun har styrelsen för utbildningen delegerat dessa beslut till rektor. I Skolbyn finns elever som är placerade i en särskild undervisningsgrupp utan att beslut om detta har fattats vilket inte är förenligt med förordningens krav och måste åtgärdas. Beslut ska även följas av fullföljdshänvisning (information om möjligheten att överklaga beslutet).

## **4 Kvalitetsarbete**

**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

**Bedömning av området Kvalitetsarbete:**

| <b>Ej godtagbar kvalitet</b> | <b>Mindre god kvalitet</b> | <b>God kvalitet</b> | <b>Mycket god kvalitet</b> |
|------------------------------|----------------------------|---------------------|----------------------------|
|                              | X                          |                     |                            |

#### **Motivering:**

Elevernas resultat följs upp på elevnivå av enskilda lärare, dock som tidigare nämnts i skiftande grad. Rektorn har initierat ett arbete med att identifiera de elever som är i behov av särskilt stöd för att utifrån det materialet kunna föra diskussioner om hur olika verksamheter kan utvecklas i skolan.

Inspektörerna bedömer att området Kvalitetsarbete är av mindre god kvalitet. Detta är en sammanvägd bedömning som främst grundar sig på att nedanstående bör och måste åtgärdas.

#### **Systematiskt kvalitetsarbete**

Enligt läroplanen behöver undervisningsmålen ständigt omprövas, resultaten följas upp och utvärderas och nya metoder prövas och utvecklas. Som nämnts tidigare görs detta i varierad grad av olika lärare men enligt inspektörernas bedömning bör skolan mer systematiskt utvärdera sin verksamhet på skolövergripande nivå och även vidta åtgärder som har ett tydligare samband med dessa utvärderingar. Exempelvis saknar inspektörerna skolövergripande åtgärder och analys kring elevernas kunskapsresultat i fler ämnen än svenska, engelska och matematik.

Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sitt kvalitetsarbete.

**Kvalitetsredovisning**

Enligt förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska en kvalitetsredovisning innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att vidta för en ökad måluppfyllelse. Som tidigare nämnts innehåller skolans kvalitetsredovisning från år 2007 en redogörelse för kunskapsresultaten endast i ämnena svenska, engelska och matematik samt resultatet, i form av enkätsvar, av arbetet med normer och värden. Av intervjuerna framgår att eleverna inte har medverkat i arbetet med kvalitetsredovisningen vilket är ett krav enligt förordningen. Elevernas vårdnadshavare har inte getts möjlighet att delta i arbetet med redovisningen. I kvalitetsredovisningen ska även uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan redovisas, vilket inte är fallet i Skolbyn. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav. Detta måste åtgärdas.

2008-09-25 Stockholm

Marie Morin

Ann-Sofi Pihlgren